

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

พรรคการเมืองคือที่รวมของกลุ่มบุคคลที่มีแนวความคิดทางการเมือง, สังคม และ เศรษฐกิจคล้ายคลึงกัน รวมกันเพื่อจุดประสงค์ที่จะส่งบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ได้เป็น เสียงข้างมากในสภาเพื่อมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลและบริหารประเทศตามนโยบายที่สอดคล้องกับ อุดมการณ์ของกลุ่ม อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่ากลุ่มที่เรียกกลุ่มตัวเองว่าพรรคการเมืองจะมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นทุกกลุ่ม พรรคการเมืองที่จัดขึ้นในแต่ละประเทศก็อาจแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพบรรยากาศทางการเมือง และลักษณะของคนในชาติซึ่งไม่เหมือนกัน แต่ลักษณะ ข้างต้นถือเป็นลักษณะของพรรคการเมืองในหลักการหรือรูปแบบที่ยึดว่าเป็นสากล พรรคการเมืองมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยเพราะ เป็นสิ่งที่สร้างพลังให้กับอุดมการณ์เป็นที่อาจ ค้นหาเสียงส่วนใหญ่ (majority) ของมหาชน และเป็นสถาบันที่ทำให้ประชาชนต่างท้องถิ่น สามารถร่วมมือกันทางการเมืองได้ และถือเป็นกลไกที่สำคัญ "ในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ ของประชาชนช่วยสะท้อนความเห็นและมตมหาชนที่เกิดในสังคม"

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 เป็นต้นมา ระบบพรรคการเมืองของไทยเรายังมิได้พัฒนาให้ เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งในระบอบ ประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง พรรคการเมืองของไทยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นที่รวมของกลุ่มบุคคลที่มี แนวความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจคล้ายคลึงกันตามแบบในอารยประเทศ การ รวมตัวเป็นพรรคการเมืองเป็นเรื่องของการรวมตัวกันด้วยเหตุผลประโยชน์มากกว่าอุดมการณ์ จะเห็นได้จากการที่สมาชิกพรรคเดียวกันก็อาจจะขัดแย้งในเรื่องแนวความคิดกันเอง ดังที่ ปรากฏต่อสาธารณะอยู่เสมอ นักการเมืองบางคนก็ย้ายพรรคเสมอ การจัดตั้งพรรคการเมือง ของไทยส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งตามทฤษฎีการจัดองค์กรคือ มีผู้นำเป็นผู้ก่อตั้งและเปิดรับสมาชิก เพื่อเข้ามาสนับสนุนบารมีของผู้นำ ผู้นำพรรคมักเป็นสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญ ต่อพรรคมากกว่า

อุดมการณ์หรือนโยบายของพรรค เมื่อพิจารณาบทบาทและพฤติกรรมของพรรคการเมืองต่าง ๆ ส่วนใหญ่อาจกล่าวได้ว่าเป็นที่รวมของบุคคลซึ่งมุ่งจะสนับสนุนอำนาจหรืออิทธิพลทางการเมืองของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยที่บุคคลสนับสนุนนั้นหวังผลประโยชน์ทางการเมืองและสิ่งอื่นเป็นเครื่องตอบแทน จะเห็นได้จากการรวมเป็นรัฐบาลของพรรคการเมืองต่าง ๆ มักจะต่อรองกันด้านผลประโยชน์หรือตำแหน่งมากกว่านโยบาย พรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ขาดฐานรองรับจากประชาชน มีการจัดโครงสร้างพรรคเน้นเฉพาะในเขตเมืองหลวง มีพรรคการเมืองน้อยพรรคมากที่มีสาขาแผ่ขยายอยู่ในภูมิภาค

การขาดสาขาพรรคของพรรคการเมือง เป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของพรรคการเมืองซึ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพรรคการเมืองกับประชาชน พรรคการเมืองไทยขาดสาขาที่กระจายกันไปทั่วประเทศ และสามารถช่วยพรรคการเมืองทำหน้าที่ของตนได้ ทำให้การดำเนินงานกระทำอยู่ในขอบเขตจำกัดเฉพาะศูนย์กลางของพรรค สาขาพรรคการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นและจะขาดเสียมิได้สำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ด้วยเหตุนี้พรรคประชาธิปัตย์ จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสาขาพรรคในการที่จะเป็นตัวแทนของพรรค เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างสมาชิกกับพรรค สำนักงานใหญ่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาพรรคประชาธิปัตย์ให้เป็นพรรคแห่งมวลชนต่อไป ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคนี้ พรรคประชาธิปัตย์ได้เริ่มมีการจัดตั้งสาขาพรรค นับตั้งแต่มีการก่อตั้งพรรคในปี พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน นับได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคมากที่สุดและมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และการแสดงบทบาทของสาขาพรรคนั้นช่วยส่งเสริมฐานอำนาจทางการเมืองให้แก่พรรคหรือไม่ อีกทั้งบทบาทของสาขาพรรคมีส่วนทำให้พรรคประชาธิปัตย์พัฒนาไปสู่ความเป็น "พรรคแห่งมวลชน" แท้จริงหรือไม่อย่างไร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารและภาคสนาม ซึ่งกลุ่มประชากรศึกษาได้แก่ ประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตต่าง ๆ ทั่วประเทศฯ วิธีการศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นหลัก

โดยการตั้งคำถามเปิดตามวัตถุประสงค์และปัญหาในการวิจัย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ โดยการวิเคราะห์ถึงบทบาทของสาขาพรรคภายใต้เงื่อนไข จากข้อ บังคับของพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2530 ในหมวดบทบาทและหน้าที่ของสาขาพรรค

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในด้านการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรคเกี่ยวกับ บทบาทในด้านนี้สาขาพรรคใช้วิธีการเผยแพร่โยบายและกิจกรรม โดยผ่านการประชุมหรือมีกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกพรรค การเผยแพร่นโยบายผ่านทางเครื่องมือของชาวบ้าน คือใน กรณีที่ชาวบ้านมาขอความช่วยเหลือทางสาขาพรรค ก็จะช่วยอบรมและให้ความรู้ทางการเมือง รวมทั้งการจัดสมาชิกของสาขาพรรคเข้าทำการอบรม การให้การศึกษาดูงานทางการเมืองกับพรรค สำนักงานใหญ่ที่มีชื่อเรียกว่า "โครงการ อ.พ.ป.ช.ป." หรืออาสาพัฒนาประชาธิปัตย์ ซึ่งจะมีการจัดวิทยากรโดยประกอบไปด้วย ส.ส.หรือรัฐมนตรีของพรรคที่มีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ มา ให้ความรู้แก่สมาชิก แต่โดยแท้จริงแล้วการแสดงบทบาทของสาขาพรรคเกี่ยวกับการเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมของพรรคยังกระทำได้ในวงจำกัด เนื่องจากสาขาพรรคส่วนใหญ่ยังขาด สำนักงานหรือห้องประชุมสมาชิกพรรคที่มีขนาดใหญ่พอสมควร ดังนั้นการเผยแพร่นโยบายส่วนใหญ่ ไม่สามารถที่จะให้ความรู้แก่สมาชิกจำนวนมากได้ การเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมของพรรค จึงมักจะอยู่ภายในการประชุมของคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคเท่านั้น

สำหรับบทบาทในด้านการรับเรื่องราวร้องทุกข์และช่วยเหลือราษฎร ผลการวิจัยพบว่า ในสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตชานเมือง เช่น เขตภาษีเจริญ, ยานนาวา และบางนา การ ทำงานของสาขาพรรคจะมีมากเนื่องจากเป็นท้องที่ที่ยังขาดสิ่งสาธารณูปโภคอยู่มาก อีกทั้งประกอบ ไปด้วยชุมชนแออัดมากมาย ส่วนสาขาพรรคในเขตใจกลางเมือง เช่น บ่อมปราบศัตรูพ่าย, พญาไท และราชเทวี การทำงานของสาขาพรรคเกี่ยวกับกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนนั้นไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่จะเน้นไปในด้านงานร้องทุกข์มากกว่า สำหรับปัญหาในการช่วยเหลือราษฎร พบว่า เกิดจากการขาดปัจจัยในเรื่องเงินทุนค่าใช้จ่าย ทำให้สาขาพรรคไม่สามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ อย่างต่อเนื่องหรือไม่สามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ครอบคลุมทั้งหมด สำหรับปัญหาในการร้องทุกข์ ส่วนใหญ่ เกิดจากความไม่เข้าใจของสมาชิกพรรคและประชาชนในวัตถุประสงค์ของสาขาพรรค

ซึ่งจะเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่ส่วนรวมและพัฒนาสาธารณสุขให้แก่ประชาชน เนื่องจากการร้องทุกข์ส่วนใหญ่มักจะเป็นการขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว เช่น ขอค่าเล่าเรียน, ค่ายารักษาโรค

สำหรับบทบาทในด้านการคัดตัวผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง พบว่า สาขาพรรคยังมีบทบาทในด้านนี้ไม่มากนักเนื่องจากพรรคสำนักงานใหญ่ยังผูกขาดอำนาจในการอนุมัติรายชื่อผู้สมัครระดับชาติคือ ส.ส. คือในหลักการสาขาพรรคนั้นสามารถที่จะเสนอรายชื่อผู้สมัคร ส.ส. ให้กับทางพรรคใหญ่ได้ แต่อำนาจในการพิจารณาส่งคนลงรับสมัครยังผูกขาดอยู่กับตัวคณะกรรมการบริหารพรรค ส่วนบทบาทของสาขาพรรคในการเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น คือ ส.ก. และส.ช. ทางพรรคสำนักงานใหญ่จะให้การยินยอมเสมอ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องในระดับท้องถิ่น ซึ่งสาขาพรรคจะเข้าใจและรู้จักสภาพของบุคคล ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของปัญหาได้ดีกว่า สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับบทบาทในด้านนี้ของสาขาพรรคก็คือ เมื่อทางสาขาพรรคกลั่นกรองตัวผู้สมัครให้กับพรรคใหญ่แล้วทางคณะกรรมการบริหารพรรคไม่พิจารณา แต่กลับส่งบุคคลอื่นลงสมัครแทนอาจจะทำให้เกิดการขัดแย้งกับสาขาพรรคได้ ซึ่งในกรณีนี้ได้เกิดขึ้นกับสาขาพรรคในเขตภาคอีสาน และส่งผลถึงกับขนาดต่อต้านผู้สมัครของพรรคประชาธิปไตย อันส่งผลให้เป็นข้อได้เปรียบกับพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามไป

ส่วนบทบาทในด้านการเสนอแนะข้อคิดเห็นให้กับพรรคสำนักงานใหญ่ พบว่าการประชุมเพื่อปรึกษาและแสดงความคิดเห็นของสาขาพรรคยังมีข้อจำกัด คือส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมของคณะกรรมการบริหารสาขาพรรค 9 ท่านเท่านั้น ตัวของสมาชิกพรรคไม่ค่อยมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุม ซึ่งเกิดจากการขาดที่ประชุมหรือสำนักงานของพรรคมีสถานที่ไม่เพียงพอ แต่ในส่วนของสาขาพรรคเขตยานนาวานั้นเนื่องจากมีสำนักงานเป็นการถาวรและมีห้องประชุมขนาดจุสมาชิกได้ประมาณ 50 ท่าน ทำให้การปรึกษาและแสดงความคิดเห็นไปอย่างกว้างขวาง อีกทั้งมีการเชิญผู้ทีลงสมัคร ส.ส., ส.ก. หรือ ส.ช. มาร่วมประชุมกับทางคณะกรรมการสาขาด้วย เพื่อที่จะทำการตรวจสอบการทำงานของส.ส.หรือรัฐมนตรีของพรรค อีกทั้งยังนำเสนอเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนให้กับส.ล.หรือรัฐมนตรีเพื่อส่งต่อไปทางพรรคใหญ่

พิจารณาและหาแนวทางช่วยเหลือต่อไป

และจากการวิจัยพบว่า บทบาทที่เน้นกันมากที่สุดของสาขาพรรคก็คือในด้านการหาสมาชิกเพิ่มเติม เพื่อที่จะทำให้พรรคประชาธิปัตย์มีฐานอำนาจในการสนับสนุนจากประชาชนจำนวนมาก เพื่อที่จะได้พัฒนาเป็นพรรคแห่งมวลชน แต่ในขณะเดียวกันวิธีการหาสมาชิกพรรคของสาขาพรรคยังไม่มีการพัฒนาหรือวิธีการที่รัดกุมพอในการที่จะทดสอบแนวความคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์และนโยบายของพรรค วิธีการส่วนใหญ่ของสาขาพรรคจะใช้สมาชิกพรรคไปพูดคุยกับญาติสนิทหรือเพื่อนฝูง โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นพื้นฐานในการปูทางหาสมาชิก มากกว่าที่จะหาบุคคลที่เชื่อมโยงในแนวนโยบายบริหารประเทศของพรรคประชาธิปัตย์ ดังนั้นจึงทำให้สมาชิกพรรคที่เข้ามาด้วยวิธีการดังกล่าวไม่มีความเสียสละหรือจิตสำนึกในการที่จะช่วยเหลือกิจกรรมของพรรค พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์นั้นมีแต่ปริมาณของสมาชิกที่มีคุณภาพไม่ แต่ในขณะเดียวกันมีสาขาพรรคของพรรค เช่น เขตยานนาวา และเขตบางนา รวมทั้งเขตบางเขน ซึ่งจะมีวิธีการทดสอบแนวความคิดของบุคคลที่จะมาสมัครเป็นสมาชิกของพรรคอย่างจริงจัง หรือใช้วิธีสังเกตผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนยอมรับ หลังจากนั้นจึงได้เจรจากับผู้นำดังกล่าว ถ้าเขามีแนวคิดตรงกับพรรคก็ชักชวนให้เข้าเป็นสมาชิก ซึ่งวิธีนี้เปรียบเสมือนยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว เพราะตัวผู้นำซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคก็จะไปเผยแพร่อุดมการณ์และนโยบายของพรรค เพื่อทดสอบหาบุคคลที่มีแนวคิดคล้ายกันและเชิญชวนให้เข้าเป็นสมาชิกต่อไป สำหรับการเก็บเงินค่าบำรุงสมาชิกพรรคซึ่งอยู่ในข้อบังคับของพรรค แต่ในความเป็นจริง ปรากฏว่า สาขาพรรคส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บค่าบำรุงสมาชิกพรรค ภาระค่าใช้จ่ายของค่าบำรุงสมาชิกพรรคจึงตกอยู่กับตัวประธานสาขาพรรค ซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่า การเข้าเป็นสมาชิกพรรคนั้นเข้ามาโดยจิตสำนึกที่จะใช้อุดมการณ์ร่วมกันเพื่อเสียสละให้กับพรรคแท้จริงหรือไม่ เพราะถ้าเป็นการเข้าด้วยอุดมการณ์ที่แท้จริงแล้วในการเสียเงินค่าบำรุงพรรคปีละ 20 บาทนั้นไม่ใช่เรื่องยาก อีกทั้งเงินที่เสียไปนั้นมิได้สูญเปล่าแต่ก็จะนำไปใช้ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรคเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

สำหรับบทบาทในด้านการจัดกิจกรรมของสาขาพรรค พบว่า สาขาพรรคในเขตชานเมือง เช่น เขตพระโขนง, เขตยานนาวา และเขตภาษีเจริญ จะมีบทบาทสูงมาก และการ

ช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นจะ ไม่มีการแข่งว่าเป็นเขตของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม แต่สาขาพรรคจะเข้าไปช่วยเหลือทุกพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบของสาขาพรรค และผลจากการทำงานอย่างไม่แบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายนั้นยังสามารถดึงคะแนนเสียงจากพรรคฝ่ายตรงข้ามกลับมาสู่พรรคประชาธิปไตย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตได้ว่าในเขต 4 ซึ่งประกอบไปด้วยเขตพระโขนง, ลาดกระบังและเขตประเวศ ตลอดจนในเขตเลือกตั้งที่ 6 ซึ่งประกอบไปด้วยเขตยานนาวา, เขตสาทรและบางคอแหลม ภายหลังจากเลือกตั้งวันที่ 13 กันยายน 2535 ผลปรากฏว่าผู้สมัครของพรรคประชาธิปไตยนั้นสามารถชนะยกทีม ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งของความสำเร็จดังกล่าวอาจจะเกิดจากการทำงานอย่างจริงจังของสาขาพรรคเขตพระโขนงและเขตยานนาวาก็เป็นได้ สำหรับการจัดกิจกรรมที่สาขาพรรคทำอยู่ก็คือ การจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ออกไปบริการรักษาฟรีและจ่ายยาฟรี อาทิตย์ละ 1 ครั้ง มีหน่วยบริการตัดผมและตรวจฟัน โดยได้รับงบจากมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นกองทุนจากพรรค โดยหักจากเงิน 10% ของเงินเดือนของ ส.ส., ส.ก. หรือ ส.ช. เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมและพัฒนาชุมชนของสาขาพรรค

สำหรับบทบาทในด้านการศึกษาทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชน จากการวิจัยพบว่า สาขาพรรคให้การศึกษาดังกล่าวโดยใช้วิธีการแจกเอกสารเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมทางการเมืองของพรรค การใช้การจัดอบรมและพาไปทัศนศึกษาในต่างจังหวัด ซึ่งในการจัดอบรมต่างจังหวัดนั้นมีสาเหตุจากการไม่ให้ความสนใจของตัวสมาชิก ซึ่งสาขาพรรคเคยจัดกิจกรรมและให้การอบรมทางการเมืองในกรุงเทพฯ แต่ก็ไม่ค่อยได้รับผลสำเร็จเนื่องจากสมาชิกหนีกลับบ้าน ในเรื่องนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากความสนใจในการให้การศึกษาดังกล่าวของประชาชนนั้นเป็นการสนใจแบบมีเงื่อนไข โดยเฉพาะในการอบรมทางการเมืองในเขตชุมชนที่ยังต้องการพัฒนาและรอความช่วยเหลือ ประชาชนในเขตนี้ต้องการความช่วยเหลือในรูปของวัสดุ, อุปกรณ์ และงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาชุมชนของเขาเป็นวัตถุประสงค์หลัก ส่วนวัตถุประสงค์เองก็คือการได้รับการศึกษาดังกล่าว ดังนั้นถ้าพรรคไหนหรือสาขาพรรคไหนสามารถช่วยเหลือชุมชนได้ เขาก็จะเข้ารับการอบรม แต่ถ้าให้เขาไม่ได้ เขาก็ไม่สนใจสำหรับวิธีในการจัดอบรมทางการเมืองนอกจากสาขาพรรคจะเฝ้าอำนวยความสะดวกในการจัดสมาชิกเข้ารับการอบรมกับโครงการอ.พ.ป.ช.ป.แล้ว ในสาขาพรรคบางเขตที่มีสถานที่

จัดให้สมาชิกประชุมกันคราวละมาก อย่างเช่น เขตภาษีเจริญ, เขตยานนาวา และเขตบางเขน ก็จะมีการเชิญวิทยากรจากทางพรรคใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารพรรค, ส.ส. และรัฐมนตรี ที่มีชื่อเสียงของพรรคมาพูดคุยให้กับสมาชิกฟัง และจากการวิจัยยังพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการแสดงบทบาทในด้านการให้การศึกษาทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคก็คือ ในการจัดอบรมแต่ละครั้ง ทางสาขาพรรคต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นหมื่นบาท ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ตัวประธานสาขาและคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคเป็นผู้ออกทั้งหมดนับว่าเป็นภาระที่สูงพอสมควร ประกอบกับไม่มีการเก็บค่าบำรุงสมาชิกพรรค จึงทำให้การจัดอบรมทางการเมืองโดยเฉพาะในต่างจังหวัดนาน ๆ จะได้ซักครั้ง ทำให้การอบรมไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องตัวของสมาชิกพรรคจึงขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองอย่างจริงจัง แต่ปัญหาที่สำคัญจริง ๆ คงไม่ใช่เรื่องของการขาดทุนทรัพย์ในการจัดอบรม เพราะตัวประธานและคณะกรรมการสาขาส่วนมากประกอบไปด้วยผู้ที่มีฐานะดี แต่จุดที่ทำให้การอบรมไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่สนใจของตัวสมาชิกพรรค เพราะถ้าสมาชิกพรรคมีความตั้งใจที่จะเข้ารับการอบรมจริง ๆ สาขาพรรคก็คงไม่ต้องหาวิธีจูงใจให้สมาชิกเข้ารับการอบรมในต่างจังหวัดเลย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในด้านการรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครของสาขาพรรคสามารถที่จะสรุปได้ว่า เป็นบทบาทเด่นหรือเป็นหัวใจในการทำงานของสาขาพรรคทีเดียว ถึงแม้ว่าในบางกรณีสาขาพรรคอาจจะไม่เห็นด้วยกับการที่พรรคสำนักงานใหญ่ส่งบุคคลอื่นลงสมัครแทนคนที่ทางสาขาพรรคเสนอชื่อขึ้นไป สำหรับวิธีในการช่วยเหลือหาเสียงให้กับผู้สมัครของสาขาพรรค มีวิธีต่าง ๆ เช่น ในเขตยานนาวา ประธานสาขาพรรคได้แต่งตั้งตัวแทนของผู้สมัคร ส.ส. ทั้ง 3 คน เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและปรึกษาหารือกันว่าวันนี้จะไปปราศรัยที่ไหน แล้วก็กำหนดจุดหาเสียง มีการนำรถออกไปประชาสัมพันธ์ฉายวิดีโอเชิญชวน เคาะประตูบ้าน แจกใบปลิว ติดโปสเตอร์ เพื่อที่จะให้ชาวบ้านได้รู้จักกับผู้สมัครสำหรับบางเขต ตัวประธานสาขาพรรคอาจจะไปช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครเขตอื่นของพรรค เนื่องจากมีความสัมพันธ์ส่วนตัว ส่วนค่าใช้จ่ายให้กับผู้สมัครนั้นทางสาขาพรรคจะไม่เน้นในเรื่องนี้มากนัก บางครั้งการช่วยเหลือหาเสียงของสาขาพรรคที่ขาดการประสานงานกับทางศูนย์อำนวยการเลือกตั้ง ก็ทำให้เกิดการเสียเวลาได้เช่น ในเขตพระโขนง ซึ่งตัวผู้สมัครได้ตั้งศูนย์อำนวยการเลือกตั้ง แต่ขาดการประสาน

งานกับทางสาขาพรรค จึงทำให้เสียเวลาถึง 30 วันในการกำหนดจุดหาเสียง เนื่องจากไม่มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ ซึ่งเรื่องนี้ทางสาขาพรรคหลายเขตก็รู้สึกวาทงพรรคสำนักงานใหญ่ ไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่สาขาพรรคในจุดนี้ในบางครั้งพรรคใหญ่ส่งผู้สมัครมาลงในพื้นที่ของสาขาพรรคในเขต โดยไม่บอกให้ประธานสาขารู้เรื่อง จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สมัครไม่ดีเท่าที่ควรหรือมีเวลาในการช่วยหาเสียงไม่พอ แต่ถึงกระนั้นก็ตามจากการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่าสาขาพรรคจะไม่พอใจต่อการกระทำดังกล่าวก็ตาม แต่โดยหลักการหรือโดยหน้าที่แล้วสาขาพรรคก็ยังคงต้องคงให้การสนับสนุนต่อผู้สมัครของพรรคอยู่เสมอ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสาขาพรรคประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า การขาดทุนทรัพย์ที่ไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสาขาเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก เนื่องจากทางพรรคสำนักงานใหญ่ไม่ได้ให้การสนับสนุนแก่สาขาพรรคโดยตรง แต่ทางพรรคจะใช้การรวมกองทุนไว้ที่มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อทางสาขาพรรคเขตใดจะมีกิจกรรมพัฒนาชุมชนในเขตของตนก็สามารถเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อขอมาใช้จ่าย เช่น การขอหน่วยบริการแพทย์เคลื่อนที่, การบริการตัดผมและงานสงเคราะห์ชุมชนต่าง ๆ แต่ถึงแม้จะมีการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวก็ตาม บทบาทของสาขาพรรคที่กระทำได้จึงอยู่ในวงจำกัดคือเป็นงานบริการชุมชนเท่านั้น ส่วนบทบาทในการให้การอบรมการศึกษาทางการเมืองและงานเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรคนั้น ยังมีการจัดทำอยู่น้อยมาก เพราะภาระค่าใช้จ่ายในด้านนี้จะตกอยู่กับประธานสาขาพรรคและคณะกรรมการสาขาพรรค สำหรับปัญหาประการที่สองก็คือ การขาดตัวบุคคลที่เป็นสมาชิกพรรคที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างถ่องแท้ เนื่องจากในการรับสมัครของสาขาพรรคส่วนใหญ่ไม่ได้มีการทดสอบแนวความคิดหรืออุดมการณ์ให้ตรงกับแนวคิดของพรรค เมื่อเงื่อนไขในการรับสมัครของสาขาพรรคยังหย่อนยานอยู่ การที่สมาชิกพรรคจะทำงานด้วยความเสียสละและใช้อุดมการณ์ในการแก้ไขปัญหาก็ไม่ได้เกิดขึ้นแต่อย่างใด ปัญหาประการที่สามคือ การที่พรรคใหญ่ไม่ให้ความสำคัญหรือยอมรับบทบาทของสาขาพรรคเท่าที่ควร ส่วนปัญหาประการสุดท้าย คือ สาขาพรรคประชาธิปไตยส่วนใหญ่ยังขาดสำนักงานในการประชุม เนื่องจากในการจัดกิจกรรมหรือปฏิบัติงานของสาขาพรรคนั้นย่อมต้องการที่ใช้สถานที่พอสมควร ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประชุมปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นจึงทำอยู่ภายในวงแคบ คือ บทบาท

ของสาขาพรรคที่แสดงออกมานั้นก็คือภาพของประธานสาขาและคณะกรรมการบริหารสาขาพรรค
เท่านั้น

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ดังกล่าว
แล้ว จะเห็นได้ว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคขึ้นเป็นจำนวนมาก มากกว่าพรรค
การเมืองอื่น ๆ และมีการดำเนินการในเรื่องนี้เป็นเวลานานก่อนพรรคการเมืองใด ๆ จึงอาจ
พิจารณาได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้มีความพยายามในการพัฒนาสาขาพรรคอย่างจริงจัง เพื่อที่
จะเป็นแนวทางอันนำไปสู่การเป็นพรรคมวลชนต่อไป แต่จากการศึกษาบทบาทของสาขาพรรค
ประชาธิปัตย์ ทำให้เห็นว่าสาขายังมีอำนาจและบทบาทในการผลักดันภายในพรรคอยู่ในระดับต่ำ
บทบาทที่สำคัญของสาขาพรรคที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ บทบาทในการช่วยระดมค้ำเสียมให้กับ
ผู้สมัครของพรรค และจัดหาสมาชิกเพิ่มเติม บทบาทในการช่วยเหลือร้องทุกข์ และช่วยพัฒนา
ชุมชน ซึ่งในการพัฒนาชุมชนนั้นส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องก็เฉพาะใน
สาขาพรรคที่อยู่เขตชานเมือง ส่วนบทบาทสุดท้ายก็คือ การเข้าร่วมที่ประชุมใหญ่ของพรรคเพื่อที่
จะใช้อำนาจในการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค ในขณะที่บทบาทที่สำคัญของสาขาพรรค
จะยังมีคือ บทบาทในการให้การศึกษาดูงาน การเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค
การเป็นศูนย์ประสานงานระหว่างสมาชิกพรรคกับพรรคสำนักงานใหญ่ การจัดกิจกรรมของสาขา
พรรคนั้น หากได้มีการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง ตลอดจนบทบาทในการคัดเลือกหรือมีส่วนผลักดันใน
การเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคโดยเฉพาะในระดับชาติคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรนั้นไม่ได้กระจายมาสู่สาขาแต่อย่างใด จะมีบทบาทบ้างก็แต่เฉพาะการคัดเลือก
ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น คือ สมาชิกสภากรุงเทพ สมาชิกสภาเขต สาขาพรรค
ประชาธิปัตย์จึงไม่อาจเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยนัยนี้สาขา
พรรคประชาธิปัตย์จึงมีลักษณะเป็นแต่เพียงรูปแบบของความพยายามในการสร้างฐานมวลชนของ
พรรคเท่านั้น หากใช้รูปแบบของการพัฒนาไปสู่พรรคแห่งมวลชนหรือพรรคที่เป็นตัวแทนของประชาชน
แต่อย่างใด

จากการศึกษาและวิเคราะห์ทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถนำมายืนยันสมมติฐานที่ว่า "สาขาพรรคการเมืองเป็นกลไกทางการเมือง ที่พรรคการเมืองมุ่งใช้ประโยชน์ในการขยายฐานคะแนนเสียง การให้การศึกษาทางการเมือง การเป็นศูนย์ประสานงานระหว่างสมาชิกพรรค การรวบรวมปัญหาในท้องถิ่น เพื่อส่งต่อให้พรรคในส่วนกลางและการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่บทบาทที่แท้จริงของสาขาพรรคประชาธิปัตย์นั้น จะมุ่งเน้นไปที่การรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรคในเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น หน้าที่อื่น ๆ ของสาขาพรรคไม่ได้รับความสนใจและนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถพัฒนาการให้เป็นพรรคการเมืองแบบมวลชนอย่างแท้จริง" โดยทดสอบจากทฤษฎีบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ควรจะเป็นในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

โดยเหตุที่พรรคการเมืองเป็นเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยการอยู่รอดหรือการล่มสลายของพรรคการเมือง จึงเป็นเหตุเป็นผลกับการคงอยู่และการสิ้นสุดของระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาพรรคการเมืองจึงเป็นเหตุที่เกี่ยวข้องกับผลของการพัฒนาประชาธิปไตยด้วย

ในเมื่อประเทศไทยมีเป้าหมายในการนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้อย่างแท้จริงแล้ว ประเทศไทยก็มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งและเป็นพรรคแบบมวลชนอย่างแท้จริง โดยใช้สาขาพรรคเป็นกลไกในการพัฒนาดังกล่าว เพื่อที่จะสามารถทำหน้าที่และบทบาทของสาขาพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่ เช่น หน้าที่ในการให้การศึกษาทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชน หน้าที่ในการสรรหาผู้สมัครและสร้างผู้นำทางการเมือง หน้าที่ในการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค หน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างสมาชิกพรรคกับพรรคสำนักงานใหญ่ เป็นต้น

แต่จากการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ยังไม่สามารถที่จะแสดงบทบาทได้อย่างที่ควรจะเป็น เนื่องจากประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่แล้ว จึงทำให้พรรคประชาธิปัตย์นั้นยังไม่สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นพรรคแบบมวลชนที่แท้จริงแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ไว้ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญในการทำงานของสาขาพรรคก็คือ การขาดทุนทรัพย์สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรม เนื่องจากในการจัดทำกิจกรรมอะไรก็แล้วแต่ล้วนต้องใช้ปัจจัยตัวนี้แทบทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันค่าใช้จ่ายของสาขาพรรคส่วนใหญ่จะตกเป็นภาระของคณะกรรมการบริหารสาขาพรรค อีกทั้งไม่ได้รับการช่วยเหลือจากทางพรรคสำนักงานใหญ่ จึงทำให้สาขาพรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถที่จะแสดงบทบาทได้เท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นจึงควรมีการจัดเงินอุดหนุนจากสำนักงานใหญ่ การเปิดรับบริจาคเงินให้สาขาพรรคโดยตรง การจัดหารายได้เช่น การจัดงานมหรสพต่าง ๆ อาจมีการจำหน่ายบัตร และรายได้อื่น ๆ ซึ่งกรรมการบริหารสาขาพรรค หรือสมาชิกซึ่งสังกัดสาขาพรรคนั้นได้จัดหามาให้ รวมทั้งดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารของสาขาพรรค

2. สาขาพรรคควรมีการปรับปรุงบทบาทในด้านการจัดหาสมาชิกให้รัดกุมยิ่งขึ้น เพราะจากปัญหาที่ผ่านมาในอดีต การหาสมาชิกของสาขาไม่มีเงื่อนไขหรือวิธีการทดสอบแนวความคิดของผู้สมัคร ดังนั้นจึงทำให้สมาชิกพรรคจึงขาดความเสียสละที่จะทำงานให้กับพรรค เนื่องจากในอดีตสาขาพรรคส่วนใหญ่ใช้วิธีการขอรายชื่อของบุคคลที่รู้จักโดยมิได้มีการพูดคุยหรือทดสอบเพื่อที่จะทราบว่ามีความคิดทางอุดมการณ์หรือนโยบายตรงกับพรรคประชาธิปัตย์หรือไม่แต่อย่างใด ดังนั้นสาขาพรรคจึงควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการที่จะรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคเพื่อที่จะให้สาขาพรรคประกอบไปด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและมีความเสียสละอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้การทำงานของสาขาพรรคมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยใช้วิธีคัดเลือกบุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกพรรค ดังต่อไปนี้ 1. ดูประวัติในการเป็นสมาชิกพรรคเพื่อจะทราบว่า เป็นสมาชิกพรรคอื่นอยู่หรือไม่ 2. ทดสอบแนวความคิดว่า เห็นชอบหรือยอมรับในอุดมการณ์หรือนโยบาย

พรรคในการแก้ไขประเทศของพรรคประชาธิปไตยหรือไม่

3. พรรคสำนักงานใหญ่ควรจะให้ความสำคัญแก่สาขาพรรคมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาที่เกิดความขัดแย้งระหว่างสาขาพรรคกับพรรคสำนักงานใหญ่ในอดีตที่พบอยู่เสมอ คือ ปัญหาในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะในระดับชาติ คือการเลือกตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งการขาดการประสานงานระหว่างสาขาพรรคกับศูนย์อำนวยการเลือกตั้งของพรรค โดยเฉพาะในช่วงการเลือกตั้ง อันทำให้คะแนนเสียงของพรรคที่ควรจะได้ตกไปอยู่กับพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามไป ดังนั้นจึงควรมีการตั้งตัวแทนจากพรรคสำนักงานใหญ่ในการประสานงานกับสาขาพรรค เพื่อทำการทดสอบและกลั่นกรองตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยสาขาพรรคจะคัดรายชื่อผู้สมัครส่งผ่านไปทางตัวแทนแล้วนำไปยื่นเรื่องให้กับคณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาอนุมัติ แต่ถ้าคณะกรรมการบริหารพรรคได้พิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่ทางสาขาพรรคส่งขึ้นไปแล้วเห็นไม่สมควรที่จะลงสมัครแต่กลับส่งบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้คนในพื้นที่ลงสมัคร ในกรณีนี้ทางคณะกรรมการบริหารพรรคควรจะทำหนังสือชี้แจงถึงเหตุผลในการพิจารณาผู้สมัครอย่างชัดเจนและควรส่งหนังสือแนะนำตัวผู้สมัครที่ทางพรรคสำนักงานใหญ่ส่งมา เพื่อให้ทางสาขาพรรคให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรค ส่วนในการตั้งศูนย์อำนวยการเลือกตั้งของพรรคนั้นทางพรรคควรจะเป็นตัวประสานงานระหว่างศูนย์กับสาขาพรรค โดยพรรคใหญ่ควรจะทำหนังสือให้กับทางศูนย์ฯ เพื่อขอความสะดวกในการกำหนดจุดรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรค ซึ่งจะทำให้การหาเสียงของพรรคได้รับความสะดวกและเข้าหาประชาชนได้อย่างตรงเป้าหมาย เพราะสาขาพรรคนั้นจะรู้ถึงสภาพในท้องที่ได้ดีกว่าการทำงานของศูนย์ ซึ่งถ้าพรรคประชาธิปไตยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสาขาพรรคในจุดนี้ ความขัดแย้งระหว่างพรรคสำนักงานใหญ่กับสาขาพรรคก็คงจะไม่เกิดขึ้น

4. จากการวิเคราะห์ห้ถึง โครงสร้างในการจัดองค์กรของสาขาพรรคประชาธิปไตยนั้นจะเห็นว่าไม่ได้มีการแบ่งหน่วยงานในการรับผิดชอบอย่างเด่นชัด จึงทำให้การแก้ไขปัญหาและการดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคไม่ได้เป็นตามวัตถุประสงค์ในการแสดงบทบาทที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคแต่อย่างใด ดังนั้นสาขาพรรคจึงควรที่จะปรับปรุงและจัดโครงสร้างองค์กรของ

สาขาพรรคให้สอดคล้องกับการบริหารของพรรคสำนักงานใหญ่ โดยควรจะมีการจัดแบ่งสำนักงานสาขาพรรคออกเป็นฝ่ายเพื่อดูแลกิจกรรมและจัดทำแผนในการทำงานที่แต่ละฝ่ายรับผิดชอบดังนี้ คือ 1. ฝ่ายพรรคเล็กรั้ง 2. ฝ่ายสำรวจประชามติ 3. ฝ่ายวิจัยและวางแผน 4. ฝ่ายนโยบายและการเมือง 5. ฝ่ายวิชาการ 6. ฝ่ายการเงิน

อีกทั้งควรจะมีคณะกรรมการในแต่ละระดับตั้งแต่ภาค, จังหวัดและอำเภอ คอยดูแลและติดตามผลการทำงานของสาขาพรรค โดยคัดเลือกจากคณะกรรมการบริหารพรรค โดยตัวคณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างสาขาพรรคกับพรรคสำนักงานใหญ่ ซึ่งจะมีหน้าที่เป็นผู้รายงานข้อเท็จจริงตลอดจนผลงานของสาขาพรรคเพื่อให้ทางพรรคใหญ่พิจารณาถึงความดีความชอบ อันจะส่งผลให้สาขาพรรคมีความรู้สึกถึงการเอาใจใส่และให้การยอมรับจากพรรคใหญ่ ผลที่ตามมาคือจะทำให้เกิดการแข่งขันในการทำงานของสาขาพรรค

5. ในประเทศที่พรรคการเมืองใช้สาขาพรรคเป็นกลไกในการสร้างพรรคเป็นตัวแทนของประชาชนนั้น สาขาพรรคจะต้องมุ่งสร้างจิตสำนึกให้กับราษฎรรักประชาธิปไตย คือชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อที่จะให้มวลชนรักในอุดมการณ์ของพรรคและให้การสนับสนุนต่อแนวทางในการบริหารประเทศของพรรค แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับการทำงานของสาขาพรรคของไทย ภาพพจน์ที่คนส่วนใหญ่มองเห็นนั้นไม่ได้ต่างจากหวัคะแนนในการเลือกตั้งแต่อย่างใด คือสาขาพรรคนี้มุ่งที่จะช่วยเหลือผู้สมัครของพรรคในเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น สาขาพรรคมิได้สร้างผลงานให้กับชุมชนหรือให้การศึกษาดูงานแก่สมาชิกพรรคหรือประชาชนอย่างจริงจัง ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสาขาพรรค ดังนั้น พรรคประชาธิปัตย์จึงควรที่จะจัดทำแผนการดำเนินงานของสาขาพรรคให้มีรูปแบบและมีแนวทางไปในทางเดียวกัน เพื่อที่จะเรียกภาพพจน์ที่ดิกลับคืนมา โดยควรจะให้การทำงานของสาขาพรรคมุ่งเน้นไปที่การให้การศึกษาดูงานแก่สมาชิกพรรค และช่วยเหลือราษฎรเข้าร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนและพัฒนาท้องถิ่นในสาขาที่ตั้งอยู่ เพื่อให้สมาชิกและประชาชนมีทัศนคติและมุมมองใหม่ต่อสาขาพรรค

6. ปัญหาที่พบอีกข้อหนึ่งในการทำงานของสาขาพรรคก็คือ ตัวคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคนี้ อาจจะมีบุคคลบางคนในคณะกรรมการบริหารสาขา เป็นบุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกพรรคก็โดยหวังที่จะมีสิทธิพิเศษในการเสนอชื่อตัวเองในการลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่เมื่อทางสาขาพรรคเสนอชื่อคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคไป แล้วคณะกรรมการบริหารพรรคไม่พิจารณารายชื่อที่ส่งไป ตัวบุคคลเหล่านี้ก็จะเกิดความไม่พอใจและลาออกจากพรรคไปในที่สุด ซึ่งถ้าเราจะพิจารณาจากพื้นฐานและประวัติของคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคเหล่านี้จะเห็นว่า เป็นบุคคลที่เข้าพรรคประชาธิปัตย์ได้ก็โดยอาศัยเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี, เป็นผู้มั่งคั่ง การรับสมัครบุคคลเหล่านี้เข้าพรรคหาได้ทำให้พรรคเจริญเติบโตขึ้นแต่อย่างใด เพราะบุคคลเหล่านี้มิได้มีแนวคิดหรืออุดมการณ์ในการทำงานให้กับพรรค แต่เป็นเสมือนกลุ่มคนที่คอยฉวยโอกาสเพื่อให้ตัวเองมีสิทธิ์ได้รับการเสนอชื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น พรรคประชาธิปัตย์จึงควรที่จะมีวิธีการกรองและพิจารณาบุคคลที่เป็นคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคว่าเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ และใช้อุดมการณ์ในการทำงาน ตลอดจนถึงยึดมั่นในหลักการและนโยบายของพรรคมากน้อยแค่ไหน เพื่อที่จะทำให้สาขาพรรคนั้นประกอบไปด้วยคณะกรรมการบริหารสาขาพรรค ที่เป็นบุคคลที่มีความเสียสละและใช้อุดมการณ์ในการทำงาน ตลอดจนถึงยึดมั่นในหลักการและนโยบายของพรรคมากน้อยแค่ไหน เพื่อที่จะทำให้สาขาพรรคนั้นประกอบไปด้วยคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคที่มีคุณภาพและมีความตั้งใจในการทำงานให้กับพรรคอย่างเสียสละโดยไม่หวังผลประโยชน์แต่อย่างใด

7. จากการวิจัยพบว่า สาขาพรรคในแต่ละเขตการจัดทำกิจกรรมและการแสดงบทบาทจะแตกต่างกันไป อันทำให้ผิดไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรค อันทำให้การทำงานของสาขาพรรคไม่ประสบความสำเร็จในการที่จะพัฒนาพรรคประชาธิปัตย์ให้เป็นพรรคแห่งมวลชนที่แท้จริง ดังนั้นพรรคสำนักงานใหญ่จึงควรจัดกิจกรรมและจัดโครงการในการพัฒนาสาขาพรรคไว้ให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ดังนี้

โครงการ

(1) แผนเพิ่มพูนสมรรถนะสาขาพรรค

เพื่อเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานทางการเมือง การบริหาร การขยายงานมวลชน ฯลฯ ให้แก่คณะกรรมการบริหารสาขาพรรคทั่วประเทศ และประกอบด้วยโครงการสำคัญคือ

1.1 โครงการอบรม-สัมมนาสาขาพรรค โครงการจัดอบรมสัมมนาสาขาพรรคทุกภาคทั่วประเทศ แบ่งเป็นภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร

1.2 โครงการจัดทำเอกสารเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของสาขาพรรค เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยและการบริหารงานของมวลชน ฯลฯ

(2) แผนส่งเสริมการปฏิบัติงานของสาขา

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สาขาพรรคสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยโครงการสำคัญคือ

2.1 โครงการจัดทำเอกสารเผยแพร่ ความรู้เรื่องพรรคประชาธิปไตย ประกอบด้วยเนื้อหาความเป็นมาของพรรค นโยบายพรรค สาขาพรรค สิทธิประโยชน์ของสมาชิก กิจกรรม ผลงานของรัฐมนตรี และส.ส.ของพรรค โดยประสานงานกับฝ่ายประชาสัมพันธ์หรือตัวแทนจากพรรคใหญ่ เป็นต้น

2.2 โครงการจัดฝ่ายประสานรับเรื่องราวร้องทุกข์จากสาขา โดยการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน ที่ผ่านสาขาพรรคมายังสำนักงานใหญ่พรรคฯ เพื่อประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ แทนสาขาพรรค เพื่อให้สามารถทำหน้าที่รับใช้ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 โครงการรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสาขา โดยการจัดทำแบบสอบถามไปยังสาขาพรรคทั่วประเทศ เพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสาขาที่มีต่อการบริหารงานภายในพรรค บทบาทและผลงานของรัฐมนตรี และ ส.ส.ของพรรคในทุก ๆ 6 เดือน

2.4 โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดหางบประมาณบริหารสาขาพรรค

(3) แผนส่งเสริมความสัมพันธ์สาขาพรรค

เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคทั่วประเทศ ตลอดจนเพื่อเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมวลชนแก่สาขาพรรค ประกอบด้วยโครงการสำคัญคือ

3.1 โครงการเยี่ยมเยียนสาขาพรรค ให้คณะกรรมการบริหารพรรคลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกเยี่ยมเยียนสาขาพรรคทั่วประเทศ

การที่จะทำให้ระบบพรรคการเมืองมั่นคงนั้น พรรคการเมืองควรขยายสาขาพรรคของตนออกไปในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้กว้างขวางที่สุด ซึ่งจะสามารถหาสมาชิกพรรคการเมืองได้ทั่วประเทศ ดังนั้น การขยายสาขาพรรคการเมืองจึงช่วยให้การพัฒนาระบบพรรคการเมืองมั่นคงยิ่งขึ้น แต่การขยายสาขาพรรคนั้น พรรคสำนักงานใหญ่ควรจะให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนปัจจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะให้สาขาพรรคได้แสดงบทบาทให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ มิเช่นนั้นแล้วผลของการจัดตั้งสาขาพรรคอาจจะเหมือนกับที่พรรคประชาธิปไตยประสมอยู่ก็เป็นได้

ผู้วิจัยตระหนักว่า ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะให้ความสำคัญของการพัฒนาระบบพรรคการเมือง โดยการพัฒนาตัวเองด้วยการขยายสาขาพรรค ไปยังส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศเพื่อที่จะหาความสนับสนุนจากประชาชน และพัฒนาให้เป็นพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชน ที่มีรูปแบบ "พรรคแบบมวลชน" อย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย